

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยโดยใช้แบบจำลองเคาน์ทิแนนซ์ของสเตคเป็นรูปแบบการประเมิน และติดตามผลนักเรียนในโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยที่สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ รวมทั้งศึกษาผลตอบแทนของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยโดยการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย - ประสิทธิภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บริหารโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีจุดประสงค์
2. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยและสามารถสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้จำนวน 312 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นคอนติตามเก็บข้อมูลได้ 224 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79
3. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยและไม่สามารถสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือก่อนหิมะเพื่อศึกษาเป็นกรณีศึกษาจำนวน 20 คน
4. ผู้รับผิดชอบโครงการในศูนย์การเรียนจำนวน 76 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 83 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 69 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 83.12
5. ครูประจำวิชาในศูนย์การเรียนจำนวน 289 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามศูนย์การเรียนละ 3 ชุด รวมเป็น 289 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 246 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 85.12

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานและข้อมูลเพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและการสำรวจคุณภาพของปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการและผลผลิต มีดังนี้

2.1 แบบสอบถามนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและมาตราประมาณค่า

2.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง

2.3 แบบสอบถามผู้รับผิดชอบโครงการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

2.4 แบบสอบถามครูประจำวิชา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบแบบมาตราประมาณค่าและคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัยและขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง มีการบันทึกเทปตลอดการสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถามผู้รับผิดชอบโครงการและครูประจำวิชาทางไปรษณีย์ ส่วนแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยติดตามเก็บข้อมูลด้วยตนเองและมีพนักงานช่วยสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลตอบแทน โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย-ประสิทธิผล
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
3. ข้อมูลความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ค่าฐานนิยม และข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า

วิเคราะห์ค่ามัธยิมเลขคณิต

4. การวิเคราะห์เพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย วิเคราะห์ตามกระบวนการทัศน์ของแบบจำลองเคาน์ทีแนนซ์

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

ส่วนที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย จำแนกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแผนงานโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนงานโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ตอนที่ 5 สรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 สรุปผลการติดตามผลนักเรียนในโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยที่สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้

ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย-ประสิทธิผลของโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการเพิ่มความรุ่งสุมมหาวิทยาลัยตามแบบจำลองเคาน์ทิแนนซ์

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์หัตถ์กิจการและเหตุผลในการจัดตั้งโครงการเพิ่มความรุ่งสุมมหาวิทยาลัย

โครงการเพิ่มความรุ่งสุมมหาวิทยาลัย เป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน อันได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน และมูลนิธิไทยคมโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเตรียมความพร้อมของนักเรียนในด้านการได้รับข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมตัวสอบ และทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอบคัดเลือกเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในชนบททางไกลครอบคลุมพื้นที่ 67 จังหวัดทั่วประเทศ การดำเนินงานโครงการเพิ่มความรุ่งสุมมหาวิทยาลัยนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะจัดประชุมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบายและเป้าหมายของโครงการ วางแผนการดำเนินงานและพิจารณาบทบาท หน้าที่ ภารกิจของแต่ละหน่วยงาน กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการรวม และแผนปฏิบัติการในพื้นที่อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนงาน และเป็นผู้ถือการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานๆ โดยเฉพาะศูนย์การเรียนที่กระจายอยู่ทั่วภูมิภาคในประเทศ ส่วนการประเมินผลโครงการ กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดให้ศูนย์การเรียนทำรายงานจำนวนนักศึกษาและผลการดำเนินงาน และมีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นระยะๆ

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแผนงานโครงการเพิ่มความรุ่งสุมมหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแผนงานของโครงการเพิ่มความรุ่งสุมมหาวิทยาลัยระหว่างปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการ และผลผลิต พบว่า ปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการ และผลผลิตของโครงการเพิ่มความรุ่งสุมมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน โดยที่ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่ ระบบบริหารงานทั่วไป ระบบบริหารงานวิชาการ มีความพร้อมและความเป็นไปได้สูงตามที่คาดหวังไว้ เมื่อปัจจัยพื้นฐานมีความพร้อมจึงสนับสนุนต่อการปฏิบัติการ คือ ระบบการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพของสื่อและรายการโทรทัศน์ รวมทั้งความชัดเจนของสัญญาณดาวเทียมให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ และสืบเนื่องไปถึงการทำให้ผลผลิตหรือเป้าหมายของ

โครงการที่คาดหวังไว้มีความเป็นไปได้สูงตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า แผนงานของโครงการเติมความรู้ มุ่งสู่มหาวิทยาลัยมีความเป็นไปได้ในระดับสูง

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนงานกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยกับ สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง พบว่า ปัจจัยพื้นฐานของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยตาม สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามแผนงานร้อยละ 87.50 ปัจจัยพื้นฐานตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น จริงที่ไม่สามารถจัดให้มีได้ตามแผนงาน คือ การจัดเตรียมครูประจำวิชาได้ครบทุกวิชา การปฏิบัติการ โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามแผนงานร้อยละ 66.66 การปฏิบัติการตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนงาน คือ รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนตามที่ออกแบบไว้ และการจัดระบบทุนเวียนให้นักเรียน ผลผลิตของ โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามแผนงานร้อยละ 100

ตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของการดำเนินงาน โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย พบว่า ปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการ และผลผลิตของ โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยนั้นมีความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ซึ่งกันและกัน โดยที่ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่ การจัดระบบบริหารงานทั่วไปและระบบบริหารงานวิชาการที่มีความพร้อมสูงก็จะสนับสนุน ต่อการปฏิบัติการให้เป็นไปตามเป้าหมาย และส่งผลให้ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ และในทางตรงกันข้าม ปัจจัยพื้นฐานที่ไม่สามารถจะจัดให้ได้ก็จะมีผลต่อการปฏิบัติการและผลผลิต ให้มีความเป็นไปได้ยากเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 5 สรุปผลการประเมินเพื่อตัดสินใจคุณค่าโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยโดยเปรียบเทียบกับ เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็น พบว่า โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยมี ปัจจัยพื้นฐานเป็นไปตามมาตรฐานร้อยละ 87.50 ปัจจัยพื้นฐานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน คือ การ จัดเตรียมครูประจำวิชาได้ครบทุกวิชา การปฏิบัติการโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยเป็นไปตาม

มาตรฐานร้อยละ 80.00 การปฏิบัติการที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน คือ รูปแบบการจัดการเรียน การสอนที่ออกแบบไว้ และผลผลิตของการโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยเป็นไปตาม มาตรฐานที่ควรจะเป็น

ส่วนที่ 2 สรุปผลการติดตามผลนักเรียนในโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยที่สามารถสอบ คัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้

การติดตามนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารการเตรียมตัวสอบ
2. การเข้าใจเนื้อหาเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการเรียนระดับอุดมศึกษา
3. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารการเตรียมตัวสอบ

การให้ข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมตัวสอบแก่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเดิมความรู้ มุ่งสู่มหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบไปด้วย การแนะนำแนวทางในการอ่านหนังสือ การเลือกคณะวิชา ให้ตรงตามความถนัด การเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนแนวทางการทำข้อสอบ ข้อมูลเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญที่ช่วยในการวางแผนสมัครการสอบ, เลือกคณะวิชา, วิธีการสอบ และเพิ่มความมั่นใจให้กับนักเรียนในการสอบคัดเลือก ตลอดจนเตรียมความพร้อมกับการใช้ชีวิตในการเรียนมหาวิทยาลัยของนักเรียนทั้งสิ้น

2. การเข้าใจเนื้อหาเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการเรียนระดับอุดมศึกษา

การเรียนในระดับมัธยมศึกษาถึงแม้ว่าเป็นการใช้หลักสูตรเดียวกัน แต่การจัดการ เรียนการสอน การเน้นเนื้อหาวิชาในแต่ละโรงเรียนหรือแนวการสอนของอาจารย์แต่ละท่านย่อมมี ความหลากหลาย การได้รับบริการปรับระดับความรู้จากคณาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนจาก ส่วนกลางก็จะเป็นการทบทวนความรู้และช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น นับว่าเป็นการเตรียม ความพร้อมทางวิชาการก่อนการสอบคัดเลือกและมองไกลไปถึงการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนในระดับอุดมศึกษา

3. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

เป้าหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ คือ การสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาจำกัดรับของรัฐ ทำให้มีการแข่งขันการสูงในการสอบคัดเลือกนักเรียนต่างจังหวัดที่มีฐานะปานกลางลงมาคงไม่มีโอกาสเรียนกวดวิชา การได้รับข่าวสารข้อมูลล่าช้า ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นการเสียเปรียบในการสอบคัดเลือก โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยจึงจัดการบริการทางวิชาการเพื่อปรับระดับความรู้จากคณาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอน ตลอดจนให้ข่าวสารการเตรียมตัวสอบคัดเลือก เพื่อที่จะช่วยลดช่องว่างระหว่างเหล่านั้นให้เกิดความเสมอภาคในการศึกษา พร้อมกับสนองเจตนารมณ์ของโครงการการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารทางไกลเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนที่ขาดโอกาส อันจะนำไปสู่การยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกันเป็นเป้าหมายสุดท้าย

ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายประสิทธิผลของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายประสิทธิผลของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย พบว่า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของโครงการต่อนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 คน คือ 811.47 บาท แต่ถ้าคิดค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อหัวเฉพาะนักเรียนที่สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้จะเป็น 4,944.29 บาท และถ้าคิดค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อหัวเฉพาะนักเรียนที่สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประเภทจำกัดรับได้จะเป็น 7,599.99 บาท

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยที่สำคัญตามการสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแผนงานของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยระหว่างปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการ และผลผลิต พบว่า ปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการ และผลผลิตของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน โดยที่ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่ ระบบบริหารงานทั่วไป ระบบบริหารงานวิชาการ มีความพร้อมและ

ความเป็นไปได้สูงตามที่คาดหวังไว้ เมื่อปัจจัยพื้นฐานมีความพร้อมจึงสนับสนุนต่อการปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ และสืบเนื่องไปถึงการทำให้ผลผลิตหรือเป้าหมายของโครงการที่คาดหวังไว้มีความเป็นไปได้สูงตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า แผนงานของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยมีความเป็นไปได้ในระดับสูง

เหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก ก่อนที่จะมีการดำเนินงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน ร่วมกับมูลนิธิไทยคม และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดให้มีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และได้ทำคู่มือการดำเนินงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยและแผนปฏิบัติงานในพื้นที่ให้กับศูนย์การเรียน แม้ว่าแต่ละศูนย์การเรียนจะกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ แต่สามารถนำคู่มือการดำเนินโครงการไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้ แสดงให้เห็นถึงการวางแผนงานที่ดี ทำให้ศูนย์การเรียนมีการเตรียมการในส่วนปัจจัยพื้นฐานได้ทันทั่วทั้งที่ ในการจัดเตรียมปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ระบบบริหารงานทั่วไป และระบบบริหารงานวิชาการ ส่วนใหญ่จะเป็นทรัพยากรที่ทางโรงเรียนมีอยู่แล้วจึงเอื้อประโยชน์ต่อความเป็นไปได้ของการจัดเตรียมปัจจัยพื้นฐาน ส่วนการเตรียมครุภัณฑ์/อุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม โทรทัศน์ สื่อประกอบ และตารางออกอากาศ สิ่งเหล่านี้ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางจึงไม่ประสบปัญหาในการเตรียมการในด้านนี้ ในส่วนของหน่วยงานส่วนกลางนั้นได้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นสัดส่วน มีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีความพร้อมในส่วนปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการจึงมีความเป็นไปได้สูง สืบเนื่องให้ผลผลิตเป็นไปตามแผนงานที่คาดหวังไว้

แต่อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแผนงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย มีสิ่งหนึ่งที่มีความเป็นไปได้ยาก คือ การจัดเตรียมบุคลากรในส่วนของครูประจำวิชาให้ครบทุกวิชา เนื่องจากในสภาพเป็นจริงโรงเรียนมีบุคลากรจำกัด และการออกอากาศรายการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยอยู่ระหว่างการปิดภาคเรียน และถึงแม้ว่าจะจัดครูประจำวิชาได้ครบทุกวิชา แต่ก็อาจประสบปัญหาครูประจำวิชาไม่อาจอยู่กับนักเรียนในขณะที่ชมรายการโทรทัศน์ได้ตลอดเวลา ซึ่งตามรูปแบบการสอนทางไกลที่ฝ่ายการศึกษาต่อเนื่อง สำนักงานอธิการบดี ออกแบบไว้ นั้น จะต้องมียกเรียน สื่อประกอบรายการโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ และมีครูประจำวิชา ซึ่งครูประจำวิชาจะต้องอยู่กับนักเรียนในห้องเรียนทางไกลตลอดเวลา เพื่อตอบคำถามนักเรียนในกรณีที่ไม่เข้าใจคอยอธิบายเพิ่มเติม ดังนั้นครูประจำวิชาจึงต้องมีความรู้ในรายวิชานั้นเป็นอย่างดีด้วย

การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสภาพการณ์จริงกับมาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็น พบว่า ปัจจัยพื้นฐานของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามแผนงาน และเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็น ร้อยละ 87.50 ปัจจัยพื้นฐานตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ไม่สามารถจัดให้มีได้ตามแผนงานและมาตรฐานการดำเนินงาน คือ การจัดเตรียมครูประจำวิชาได้ครบทุกวิชา ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแผนงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยที่กล่าวมาแล้ว ในส่วนของการจัดเตรียมครูประจำวิชาให้ครบทุกวิชา และอยู่กับนักเรียนในห้องเรียนทางไกลเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากสำหรับการจัดเตรียมปัจจัยพื้นฐาน ดังที่กล่าวเหตุผลมาแล้ว คือ การออกอากาศรายการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยอยู่ระหว่างการปิดภาคเรียน ถึงแม้ว่ายังถือว่าเป็นเวลาราชการ แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วมีครูจำนวนไม่มากนักที่เสียสละมาปฏิบัติราชการในช่วงปิดเทอม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่นอกเหนือจากงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบประจำวันและไม่มีผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น ในส่วนนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยความสมัครใจและความเสียสละของครูเป็นสำคัญ

การปฏิบัติการโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามแผนงานร้อยละ 66.66 การปฏิบัติการตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนงาน คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามที่ออกแบบไว้ และการจัดระบบหมุนเวียนนักเรียน ส่วนการปฏิบัติการตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็นร้อยละ 80.00 การปฏิบัติการตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามมาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็น คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามที่ออกแบบไว้

การที่ไม่สามารถจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามที่ออกแบบไว้ได้นั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยพื้นฐานที่ไม่สามารถจะจัดครูประจำวิชาได้ จึงทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่ออกแบบไว้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่รูปแบบการจัดการเรียนจะประกอบไปด้วย นักเรียน สื่อประกอบ รายการโทรทัศน์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 66.3 ซึ่งครูประจำวิชาจะแก้ปัญหาโดยให้นักเรียนถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจหลังจากชมรายการโทรทัศน์แล้ว และหากมีครูประจำวิชาด้วย กล่าวคือ เป็นไปตามมาตรฐานที่ออกแบบไว้จะคิดเป็นร้อยละ 13.4 บางโรงเรียนที่จัดได้ตามรูปแบบที่ออกแบบไว้ได้นั้น เนื่องมาจากในช่วงเวลาที่ออกอากาศโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยไปตรงกับช่วงการติวเข้มของทางโรงเรียน ซึ่งจัดดำเนินการทุกปีจึงสามารถจัดครูประจำวิชาคอยดูแลตอบคำถามนักเรียนได้ ส่วนระบบหมุนเวียนนักเรียนนั้น จะใช้ใน

กรณีที่มีนักเรียนมีจำนวนมาก แต่ในสภาพจริงมีนักเรียนเข้าชมรมรายการที่เข้าเรียนในโครงการสม่ำเสมอ น้อย เนื่องจากช่วงเวลานั้นเป็นช่วงใกล้สอบปลายภาค สอบไล่ตัว และสอบคัดเลือกเข้าสถาบัน อุดมศึกษา จึงทำให้นักเรียนต้องเดินทางไปสมัครสอบและเดินทางไปสอบ นักเรียนจึงไม่สามารถเข้า เรียนได้อย่างสม่ำเสมอส่งผลให้จำนวนนักเรียนมีไม่แน่นอน และมีจำนวนน้อยกว่าที่ลงทะเบียนเรียน บางศูนย์การเรียนได้มีโทรทัศน์และได้จัดหาเพิ่มเติมจึงสามารถอำนวยความสะดวกให้นักเรียน โดยการจัดสถานที่เรียนให้โปรแกรมวิทยาศาสตร์แยกจากโปรแกรมศิลปศาสตร์ทำให้ไม่ต้องหมุนเวียน เรียน บางศูนย์การเรียนจัดห้องเรียนหรือจัดมุมตามรายวิชา ในลักษณะนี้โรงเรียนจะมีการจัดคิวเข้ม เป็นประจำอยู่แล้ว จึงสามารถจัดครูประจำวิชาประจำห้องเรียนและคิวเข้มควบคู่กับการชมรายการ เติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยได้

ผลผลิตของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงสอดคล้องกับแผนงานและเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็นคิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจัยพื้นฐานมีความสอดคล้องกับแผนงานและเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็น คิดเป็นร้อยละ 87.50 และการปฏิบัติการเป็นไปตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นคิดเป็นร้อยละ 80.00 แต่ในส่วนของผลผลิตของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยสอดคล้องกับแผนงานและเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินโครงการที่จะควรจะเป็นคิดเป็นร้อยละ 100.00

เหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก เป้าหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ การสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประเภทจำกัดรับ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532 :1) โดยที่นักเรียนและผู้ปกครองมีทัศนคติว่า การสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นส่วนหนึ่งของการประสบความสำเร็จในชีวิต และเป็นสิ่งที่จะกำหนดสถานะทางสังคม ตลอดจนการเป็นที่ยอมรับทางสังคม ในขณะที่โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยเป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียมเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลพื้นฐานการเตรียมตัวสอบ และทบทวนความรู้ให้กับนักเรียนโดยคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538) โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยนับว่าเป็นโครงการที่จัดกิจกรรมได้ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้ปกครองไม่สามารถที่จะส่งนักเรียนมาเรียนกวดวิชาได้ นักเรียนจึงมีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นทางเลือกหนึ่งที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเข้าเรียน

กวดวิชา อีกทั้งการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นสิ่งใหม่ในวงการการศึกษาในประเทศไทย จึงได้รับความสนใจจากนักเรียนเป็นอย่างมาก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของการดำเนินงาน โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย พบว่า ปัจจัยพื้นฐาน การปฏิบัติการ และผลผลิตของ โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยนั้นมีความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ซึ่งกันและกัน โดยที่ปัจจัยพื้นฐาน มีความพร้อมสูงก็จะสนับสนุนต่อการปฏิบัติการให้เป็นไปตามเป้าหมาย และส่งผลให้ผลผลิตของ โครงการเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ และในทางตรงกันข้าม ปัจจัยพื้นฐานที่ไม่สามารถจะจัดให้มีได้ก็จะมีผลต่อการปฏิบัติการและผลผลิตให้มีความเป็นไปได้ยากเช่นเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากปัจจัยพื้นฐาน ตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ไม่สามารถจัดให้มีได้ตามแผนงาน คือ การจัดเตรียมครูประจำวิชาได้ครบทุกวิชา จึงมีความสัมพันธ์สืบเนื่องไปยังการปฏิบัติการในส่วนของการจัดรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถจะจัดได้ตามที่ออกแบบไว้

2. ผลการติดตามผลนักเรียนในโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยที่สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้

ผลการติดตามผลนักเรียนในโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย ที่สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ ซึ่งผู้วิจัยใช้วัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารการเตรียมตัวสอบและการเข้าใจเนื้อหาเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการเรียนระดับ อุดมศึกษา รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกล เป็นประเด็นที่ศึกษา

ในส่วนของการได้รับข้อมูลข่าวสารการเตรียมตัวสอบของนักเรียนนั้น ศูนย์การศึกษา ต่อเนื่อง โดย รองศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยกันก ได้ออกแบบรายการเติมกำลังใจให้เข้มแข็ง และรายการเติมข้อมูลข่าวสาร โดยมีความคิดเห็นว่า การด้อยโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนใน ต่างจังหวัด มิใช่ด้อยโอกาสเพียงทางความรู้ด้านวิชาการเท่านั้น หากแต่ยังด้อยโอกาสในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ข้อมูลข่าวสารการเตรียมตัวสอบ กระบวนการเรียนการสอนและ สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนการทำข้อสอบ แนวทางในการอ่านหนังสือ การเลือก คณะวิชาให้ตรงตามความถนัด การเรียงลำดับคณะวิชาตามคะแนนสอบ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นส่วน สำคัญที่จะช่วยเพิ่มโอกาสให้นักเรียนในการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนทั้งสิ้น

หากนักเรียนได้พิจารณาความพร้อมทางวิชาการและความถนัดของตนเอง และสามารถเลือกคณะที่ตรงความถนัดและความเป็นไปได้ของระดับสมอง มีการเรียงลำดับคณะวิชาที่เลือกได้อย่างเหมาะสม การผ่านการสอบคัดเลือกก็จะเพิ่มความเป็นไปได้มากขึ้น การที่นักเรียนได้เข้าเรียนในคณะวิชาที่วาดหวังไว้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุขจนสำเร็จการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการวิจัยของ มนัส ประสงค์ (2525) เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ได้ พบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจหรือลาออกกลางคัน คือ ปัญหาการไม่พอใจคณะวิชาที่สอบเข้าได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาสาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันของ ประชุมสุข อาชวอำรุง และคนอื่นๆ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2523: 68-83) พบว่า สาเหตุที่หนึ่งของการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน คือ การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาและคณะวิชาที่เรียน

การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จะช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ หากนักเรียนปรับตัวกับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในอนาคต หากนักเรียนมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวก็ทำให้รู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจ อาจจะทำให้เกิดผลกระทบกับการเรียนของนักเรียนด้วย จากการศึกษาสาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันของประชุมสุข อาชวอำรุง และคนอื่นๆ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2523: 68-83) พบว่า การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม ไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และร่วมกิจกรรมมากเกินไป สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน ทั้งนี้เกิดจากการปัญหาการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของนักเรียนทั้งสิ้น ประกอบกับรูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้า รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นระบบการเรียนที่นักเรียนไม่คุ้นเคย จึงทำให้ปรับตัวให้เข้ากับระบบการเรียนลำบาก เกิดอาการท้อแท้เบื่อหน่ายกับการเรียนไม่ตั้งใจเรียน หรือเกิดการหลงผิดกับการร่วมกิจกรรมใหม่ๆ ตื่นตากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ดังนั้น การที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการเรียนการสอนจึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนได้ในระดับหนึ่ง

ส่วนการที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารการสอบการรับสมัครที่รวดเร็ว ถูกต้อง นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนการสมัครสอบของนักเรียน ดังที่ทราบกันอยู่แล้วว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะมีความกดดันสูงมาก การประสบความสำเร็จในการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาถูกมองว่า เป็นส่วนหนึ่งของการประสบความสำเร็จในชีวิต ความคาดหวังของผู้ปกครองและคนใกล้ชิดจึงอยู่ที่บุตรหลานได้เข้าเรียน

ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประเภทจำกัดรับ ช่วงเวลานี้จึงเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะกำหนดชีวิตในอนาคตของนักเรียนเหล่านั้น การได้รับข่าวสารการสอบที่รวดเร็ว ถูกต้อง เชื่อถือได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนวางแผนการเตรียมตัวสอบ และเป็นการเตรียมใจได้ทันทั่วทั้งที จะทำให้นักเรียนจะเกิดความมั่นใจและมีกำลังใจในการสอบเพิ่มมากขึ้น

ในส่วนของการเข้าใจเนื้อหาเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการเรียนระดับอุดมศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษามาก การคัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา นอกจากจะมีความสำคัญต่อตัวนักเรียนแล้วยังมีความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษาด้วยเช่นกัน ถ้าหากสถาบันมีโอกาสได้คนที่มีความรู้ความสามารถที่แท้จริงเข้าศึกษาความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาคงจะไม่เกิดขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538) จากการศึกษาสาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันของประชุมสุข อาชวยำรุ่ง และคนอื่นๆ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2523: 68-83) พบว่าสาเหตุที่หนึ่งของการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันคือ การมีพื้นฐานความรู้ที่ไม่ดี และในปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่จะมุ่งเข้าเรียนตามสถาบันกวดวิชา ขณะที่สถาบันกวดวิชาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการเตรียมตัวสอบคัดเลือกอย่างเดียว มิได้มองไกลไปถึงการเตรียมความพร้อมทางวิชาการเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดปัญหาการสละสิทธิ์และการออกกลางคันตามมา ทำให้เกิดการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถึงแม้ว่าการเรียนในระดับมัธยมศึกษาจะใช้หลักสูตรเดียวกันทั่วทั้งประเทศ แต่การจัดกระบวนการเรียนการสอน การเน้นเนื้อหาวิชาในแต่ละโรงเรียน หรือแนวการสอนของอาจารย์แต่ละท่านย่อมมีความหลากหลาย การได้รับบริการปรับระดับความรู้จากคณาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนจากส่วนกลางจะเป็นการทบทวนความรู้และช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น นอกจากเป็นการเตรียมความพร้อมทางวิชาการก่อนการสอบแล้ว ยังเป็นเตรียมความพร้อมทางวิชาการเพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนในระดับอุดมศึกษาด้วย

จากวัตถุประสงค์ของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผลผลิตของโครงการที่กล่าวมาข้างต้น จึงตอบสนองกับเจตนารมณ์ของโครงการการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารทางไกลเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนที่ขาดโอกาส อันจะนำไปสู่การยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกันเป็นเป้าหมายสุดท้าย

3. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย-ประสิทธิผลของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายประสิทธิผลของโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย พบว่า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของโครงการต่อนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 คน คือ 811.47 บาท แต่ถ้าคิดค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อหัวเฉพาะนักเรียนที่สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้จะเป็น 4,944.29 บาท และถ้าคิดค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อหัวเฉพาะนักเรียนที่สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประเภทจำกัดรับได้จะเป็น 7,599.99 บาท อาจกล่าวได้ว่า โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลพื้นฐานการเตรียมตัวสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้ค่าใช้จ่าย 811.47 บาทต่อคน ช่วยให้นักเรียนสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้โดยใช้ค่าใช้จ่าย 4,944.29 บาทต่อคน และช่วยให้นักเรียนสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประเภทจำกัดรับได้โดยใช้ค่าใช้จ่าย 7,599.99 บาทต่อคน

ในส่วนของค่าใช้จ่ายที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายประสิทธิผลนั้น เป็นค่าใช้จ่ายจากการผลิตรายการ ค่าเช่าช่องสัญญาณออกอากาศ และค่าใช้จ่ายของนักเรียนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสื่อประกอบการชมรายการโทรทัศน์ ในส่วนนี้ทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนสามารถจัดสรรให้เพียง 50 ชุดต่อศูนย์การเรียนเท่านั้น นักเรียนจึงต้องเสียค่าใช้จ่ายบางส่วนเพื่อซื้อสื่อประกอบการชมรายการโทรทัศน์ และในส่วนของประสิทธิผลของโครงการ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เฉพาะนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนในโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยเท่านั้น ทั้งนี้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่ามีนักเรียนและครูอีกจำนวนหนึ่งที่เข้าชมรายการแต่ไม่ได้ลงทะเบียน

จากการสอบถามอัตราการกวาดวิชาในเมืองใหญ่ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการเรียนประมาณ 8,000 - 12,000 บาทต่อคน ซึ่งจะมีอัตราสูงต่ำตามชื่อเสียงของสถาบันกวาดวิชา หรือการเรียนพิเศษแบบตัวต่อตัวเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ 200 - 350 บาทต่อชั่วโมงต่อคน ซึ่งมีอัตราสูงต่ำตามวุฒิการศึกษาและชื่อเสียงของผู้สอนเช่นกัน และนอกจากนี้ หากเป็นนักเรียนในต่างจังหวัดมาเรียนยังต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ ค่าเช่าห้องพัก ค่าน้ำค่าไฟ ค่าเดินทาง ซึ่งสถาบันกวาดวิชาบางสถาบันก็มีบริการให้เช่าห้องพักควบคู่กันไปด้วย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการเรียนในโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยกับการเรียนกวาดวิชาตามสถาบันกวาดวิชาหรือการเรียนพิเศษแบบตัวต่อตัวก็นับว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่ามาก และในส่วนของครูภาคี/อุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม โทรทัศน์ ที่ศูนย์การเรียนได้รับจัดสรรไปยังสามารถใช้ประโยชน์กับการเรียนการสอนทางไกล ในโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อีกต่อไปหากมีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี

4. ผลอันเนื่องมาจากการใช้แบบจำลองการประเมิน

จากการประยุกต์แบบจำลองเคนทิกิแนนซ์ในการประเมินโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่ มหาวิทยาลัยครั้งนี้ มีผลอันเนื่องมาจากการใช้แบบจำลองการประเมินดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบจำลองเคนทิกิแนนซ์ของสเตคมีความแตกต่างจากแบบจำลองอื่นในส่วนของ การวิเคราะห์หลักการและเหตุผลของโครงการ โดยที่ Stake (Stake, 1967: 523-540) เสนอว่าก่อนที่จะทำการประเมินหรือตัดสินใจคุณค่าของโครงการใดๆ นักประเมินควรทำการวิเคราะห์หลักการและเหตุผลของโครงการนั้นด้วย เพื่อที่จะได้สารสนเทศอย่างเพียงพอในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ และลักษณะเด่นของแบบจำลองเคนทิกิแนนซ์อีกประการหนึ่ง คือ การวิเคราะห์ความสอดคล้องและความสัมพันธ์ตามกระบวนการทัศน์การประเมินของแบบจำลองเคนทิกิแนนซ์

ในขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์ตามกระบวนการทัศน์ของแบบจำลองเคนทิกิแนนซ์ คือ การวิเคราะห์หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่ มหาวิทยาลัย ขั้นตอนนี้จะเป็น การวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจความเป็นมาของโครงการ ในขั้นตอนที่สอง คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแผนงานระหว่างปัจจัยพื้นฐาน กับการปฏิบัติการ และผลผลิต ขั้นตอนนี้จะ เป็นการทบทวนแผนการดำเนินงาน หากใช้แบบจำลองเคนทิกิแนนซ์ประเมินควบคู่ไปกับการดำเนิน โครงการเดิมความรู้มุ่งสู่ มหาวิทยาลัย ก็จะสามารถปรับปรุงแผนงานให้มีความเป็นไปได้ยิ่งขึ้น ส่วน ในขั้นตอนที่สาม คือ การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนงานกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงนั้น ขั้นตอนนี้จะเป็นการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับแผนงานที่ทางโครงการเดิมความรู้ มุ่งสู่ มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ส่วนในขั้นตอนต่อไป คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของ สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงโดยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับการปฏิบัติการ และผลผลิต ในขั้นตอนนี้จะเปรียบเสมือนเป็นการสรุปผลการประเมินผลโครงการไปในตัวนั่นเอง ซึ่ง ผลการวิเคราะห์นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบการดำเนินงาน ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ จุดเด่นและจุดด้อยของการดำเนินงาน ส่วนขั้นตอนสุดท้าย เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจคุณค่าของ โครงการเดิมความรู้มุ่งสู่ มหาวิทยาลัย โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานการดำเนินงานที่ควรจะเป็น การขั้นตอนนี้จะเป็นการประเมินผลการดำเนินงานโดย เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ควรจะเป็น ซึ่งกล่าวได้ว่า การประเมินตามกระบวนการทัศน์ของแบบจำลอง เคนทิกิแนนซ์จะเป็นการประเมินผลสองระดับ จะทำให้มองเห็นผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเอื้อ ประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่ มหาวิทยาลัยต่อไป

อย่างไรก็ตามมีส่วนสิ่งที่จะต้องตระหนักถึงในการใช้แบบจำลองเคาน์ทีแนนซ์เป็นรูปแบบการประเมิน คือ การกำหนดข้อมูลที่จะบรรจุลงในแต่ละเซลล์มีความคาบเกี่ยวกันยากที่จะตัดสินว่าข้อมูลโดยยูเซลใด ซึ่งอาจแก้ปัญหาโดยใช้ทีมงานนักประเมินผลเป็นผู้ร่วมพิจารณากำหนดเป้าหมายที่จะศึกษาในแต่ละเซลล์ก่อน แล้วจึงทำการประเมินตามขั้นตอนของแบบจำลองเคาน์ทีแนนซ์

4. ผลจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือก้อนหิมะ (Chain or Snowball)

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือก้อนหิมะ เป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยตัวอย่างในการเลือกหน่วยตัวอย่างต่อ ๆ ไป ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือก้อนหิมะ พบว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือก้อนหิมะจะทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในบริบทเดียวกันและมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับหน่วยตัวอย่างแรก ซึ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม หน่วยตัวอย่างต่อไปที่ผู้วิจัยได้รับการแนะนำให้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลก็จะเป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม เช่นเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่หลากหลาย โดยปกติแล้วการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ขาดลักษณะการสุ่มเป็นผลให้ไม่สามารถอ้างอิงผลการวิจัยไปสู่กลุ่มประชากรได้ หากต้องการอ้างอิงผลการวิจัยอาจจะแก้ไขโดยการแสดงให้เห็นชัดเจนว่า กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร โดยการเปรียบเทียบลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างว่าใกล้เคียงกับลักษณะของกลุ่มประชากร (นงลักษณ์ วิรัชชัย, ม.ป.ป.: 60) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาแต่กลุ่มตัวอย่างที่ได้นอกจากจะไม่เป็นตัวแทนของประชากรแล้ว ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ยังมีความคล้ายคลึงกันมาก จึงไม่สามารถที่จะสรุปอ้างอิงผลการวิจัยไปสู่กลุ่มประชากรได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำเสนอแยกเป็นข้อเสนอแนะของผู้เรียน ครูประจำวิชา ผู้รับผิดชอบโครงการ และข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะของผู้เรียน

ระบบบริหารงานทั่วไป

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย อย่างต่อเนื่อง และขยายไปในวงกว้างที่สุด เพื่อให้นักเรียนที่ด้อยโอกาสได้เข้าร่วมโครงการมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. ควรมีการดำเนินโครงการเดิมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง ทั้งผู้บริหารโครงการในส่วนกลาง และผู้บริหารโรงเรียน (ศูนย์การเรียน) รวมทั้งครูในโรงเรียนทั้งที่ ได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำวิชาและไม่ได้เป็นครูประจำวิชา นอกจากนี้ควรขยายศูนย์การเรียน ไปตามโรงเรียนมัธยมศึกษารอบนอก เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการได้รับข่าวสาร ข้อมูลให้กับนักเรียน
3. ควรส่งตารางออกอากาศและสื่อประกอบการชมรายการโทรทัศน์ ก่อนการ ออกอากาศ เพื่อที่นักเรียนจะได้ติดตามวิชาที่จะเข้าเรียน และศึกษาสื่อประกอบก่อนที่จะชมรายการ โทรทัศน์ ซึ่งจะทำให้การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระบบบริหารงานวิชาการ

1. ควรมีการออกอากาศซ้ำเนื่องจากหากสัญญาณภาพและเสียงไม่ชัดเจนจะทำให้ นักเรียนพลาดโอกาสรับชมรายวิชาที่กำลังออกอากาศอยู่ในขณะนั้น และควรอนุญาตให้สำเนาเทป รายการเดิมความรู้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา หากไม่เข้าใจหรือตามไม่ทันในขณะที่ยังออกอากาศจะ ได้ชมรายการช่วงนั้นซ้ำได้ และยังเป็นสื่อการสอนที่มีประโยชน์สำหรับครูในการทบทวนบทเรียนให้ นักเรียน และเป็นแนวทางพัฒนาการสอนของครูอีกด้วย
2. ควรมีครูประจำวิชาที่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่ออกอากาศอยู่ประจำใน ห้องเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามครูประจำวิชาได้ เนื่องจากผู้เรียน ไม่มีการประชันหน้ากับวิทยากรหรือครูผู้สอน เมื่อไม่เข้าใจก็ไม่สามารถจะถามได้ ให้อธิบายซ้ำก็ไม่ได้ จึงทำให้ตามไม่ทัน เกิดการเบื่อหน่ายไม่อยากเรียนในที่สุด
3. วิทยากรควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและสอนให้ชัดแจ้ง และเนื่องจากเป็นการ จัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนกับผู้สอนไม่ได้ประชันหน้ากัน จึงควรเน้นเทคนิคการสอนให้แปลกใหม่ น่าสนใจ บางวิชาเนื้อหาไม่ตรงกับวิชาเรียน (ภาษาอังกฤษ) และบางวิชาออกอากาศไม่ตรงตามว างการออกอากาศ ควรปรับปรุงให้เนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับวิชาที่เรียนและวิชาที่ใช้ในการสอบเข้า สถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่จะได้ประโยชน์ทั้งการเรียนในระดับมัธยมศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการ เตรียมตัวสอบ และควรเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะของครูประจำวิชา

ระบบบริหารงานทั่วไป

1. ครูประจำวิชามีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับนักเรียนว่า ควรมีการประชุมสัมพันธ์โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและขยายไปในวงกว้างที่สุด เพื่อให้นักเรียนที่ด้อยโอกาสได้เข้าร่วมโครงการมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งในปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2540 ขาดการประสานงานทำให้โรงเรียนเตรียมการไม่ทัน เมื่อทราบแน่ชัดก็ใกล้จะสิ้นสุดเวลาการออกอากาศทำให้พลาดอย่างที่ไม่น่าจะพลาด

2. ครูประจำวิชามีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับนักเรียนว่า ควรมีการดำเนินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทั้งผู้บริหารโครงการในส่วนกลาง และผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งครูในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและให้ความสนใจโครงการที่จะให้ประโยชน์กับนักเรียน ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดจากครูประจำวิชาท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าหัวไม่สายทางมันก็ไม่กระดิก”

3. ครูประจำวิชามีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับนักเรียนว่า ควรส่งตารางออกอากาศ และสื่อประกอบการชมรายการโทรทัศน์ก่อนการออกอากาศ เพื่อที่นักเรียนจะได้ติดตามวิชาที่จะเข้าเรียนและศึกษาสื่อประกอบก่อนที่จะชมรายการโทรทัศน์ และครูประจำวิชาความคิดเห็นเพิ่มเติมความควรจะมีคู่มือหรือแนวการสอนให้ครูประจำวิชาสำหรับเตรียมความรู้ รวมทั้งมีสื่อประกอบการชมรายการโทรทัศน์ให้ครูประจำวิชาศึกษาล่วงหน้า เพื่อเตรียมตอบคำถามนักเรียนจะทำให้การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง จากหน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำจังหวัด หรือศูนย์บริการการศึกษาทางไกลอำเภอ เพราะเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียมเป็นสิ่งใหม่ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้ดูแลรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมอาจจะไม่มีความรู้เพียงพอ ซึ่งเมื่อเกิดการขัดข้องทางเทคนิคแล้วก็ไม่อาจจะแก้ไขได้

5. ควรมีงบประมาณรองรับการดำเนินงานในส่วนภูมิภาค เพื่อที่โรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนจะได้จัดเตรียมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทรัพยากรให้เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเต็มที่ รวมทั้งควรมีค่าตอบแทนให้ครูประจำวิชา เพื่อที่ครูจะได้สนใจกิจกรรมในโครงการมากยิ่งขึ้น

ระบบบริหารงานวิชาการ

1. ครูประจำวิชามีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับนักเรียนว่า ควรอนุญาตให้สำเนา

เทพรายการเติมความรู้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา นอกจากจะเป็นสื่อการสอนที่มีประโยชน์สำหรับครูในการทบทวนบทเรียนให้นักเรียนแล้ว ยังเป็นแนวทางพัฒนาการสอนของครูอีกด้วย ซึ่งโรงเรียนจะสะดวกที่จะนำวิดิทัศน์มาทบทวนในเวลากิจการจัดการเรียนการสอนในระบบได้ โดยไม่ต้องปรับเวลาการจัดการเรียนการสอนในระบบให้ตรงกับกาออกอากาศ

2. ครูประจำวิชามีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับนักเรียนว่า วิทยาการควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและสอนให้ชัดแจ้ง และควรปรับปรุงการออกอากาศรายการให้ตรงตามตารางการออกอากาศ และควรเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้นเพื่อที่จะได้ประโยชน์ในการทบทวนความรู้ให้นักเรียน และเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัวสอบของนักเรียน

ข้อเสนอแนะของผู้รับผิดชอบโครงการ

ระบบบริหารงานทั่วไป

1. ควรมีหนังสือแจ้งรายละเอียดการดำเนินงานโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยมาที่โรงเรียนล่วงหน้า หรือจัดประชุมชี้แจงให้ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่จากโรงเรียนไปรับทราบและทำความเข้าใจ และเมื่อทราบวันเวลาแน่นอนโรงเรียนจะได้จัดเตรียมวางแผนการดำเนินงานและทำโครงการรองรับ

2. ผู้รับผิดชอบโครงการมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับครูประจำวิชาและนักเรียนว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการส่งสื่อประกอบและตารางออกอากาศควรส่งตรงมายังโรงเรียนไม่ควรผ่านทางศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จะทำให้ล่าช้า ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยส่งทำให้สื่อประกอบไม่ถึงโรงเรียนหรือล่าช้าไม่ทันการออกอากาศ

3. ผู้รับผิดชอบโครงการมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับครูประจำวิชาและนักเรียนว่า ควรมีการดำเนินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทั้งผู้บริหารโครงการในส่วนกลาง และผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งครูในโรงเรียน และได้เสนอแนะว่าหากจะให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสนใจมากยิ่งขึ้น ควรมีการสั่งการจากหน่วยเหนือซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา นั่นคือกรมสามัญศึกษาควรมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการเติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย

4. ผู้รับผิดชอบโครงการมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับครูประจำวิชาและนักเรียนว่า ควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และส่งเจ้าหน้าที่ออกสำรวจหรือซ่อมบำรุงอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมจาก หรือจัดอบรมการดูแลรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมให้กับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

ระบบบริหารงานทั่วไป

1. กลุ่มเป้าหมายของโครงการเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในชนบททางไกลครอบคลุมพื้นที่ 67 จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งเป็นนักเรียนทั้งที่เรียนในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน แต่จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเพิ่มความรู้อุ่มสู่มหาวิทยาลัยทั้งสิ้น 93 ศูนย์การเรียนรู้ครอบคลุม 67 จังหวัดทั่วประเทศ เป็นโรงเรียนมัธยมสังกัดกรมสามัญศึกษา 89 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 96 ประกอบข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามเป็นนักเรียนที่เรียนในศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับผู้รับผิดชอบโครงการว่า กรมสามัญศึกษาน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเพิ่มความรู้อุ่มสู่มหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นประโยชน์ในการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานโครงการ จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหาร ตลอดจนครู-อาจารย์ในโรงเรียนเกิดความตื่นตัวสนใจโครงการที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียน เมื่อเห็นว่าเป็นการสั่งการจากหน่วยเหนือซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

2. โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเพิ่มความรู้อุ่มสู่มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประจำจังหวัด ซึ่งมีอุปกรณ์การเรียนค่อนข้างมาก มีความพร้อมในด้านบุคลากรสูง มีคำถามที่น่าสนใจว่า โรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่ขาดโอกาสที่สุดแล้วหรือ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประจำวิชาพบว่า บางโรงเรียนประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบแล้วเป็นเรื่องของนักเรียน หากมีความสนใจก็ดู หรือบางโรงเรียนไม่ได้จัดเป็นลักษณะห้องเรียนทางไกลเพราะเป็นโรงเรียนใหญ่ ไม่สามารถจะจัดตามตารางออกอากาศได้ จึงควรมีการสำรวจความต้องการและความพร้อมของโรงเรียน ซึ่งหากเป็นความต้องการอย่างแท้จริง งบประมาณในส่วนนี้จะได้ไม่เกิดการสูญเปล่า

3. การสำรวจนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อประโยชน์ในการใดก็ตาม ควรมีการกำหนดขอบข่ายให้ชัดเจนว่า เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการเพิ่มความรู้อุ่มสู่มหาวิทยาลัยและสามารถสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ ซึ่งนอกจากจะเป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการในระดับหนึ่งแล้ว ยังเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งในการติดตามนักเรียน เนื่องจากประสบการณ์จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายชื่อจากการสำรวจนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการเพิ่มความรู้อุ่มสู่มหาวิทยาลัย และสามารถสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้บางคนระบุว่าไม่เคยเข้าร่วมโครงการ หรือไม่เคยทราบข่าวโครงการเพิ่มความรู้อุ่มสู่มหาวิทยาลัยจากแหล่งใดทั้งสิ้น แม้ว่าผู้วิจัยถามย้อนให้นักเรียนเหล่านั้นระลึก

ระบบบริหารงานวิชาการ

1. สิ่งที่ต้องได้รับการพิจารณาปรับปรุง คือ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ส่วนกลางกับหน่วยงานส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ การแจ้งข่าวการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ กับโรงเรียนที่จะวางแผนการดำเนินโครงการหรือทำโครงการรองรับ การส่งตารางออกอากาศ การส่ง สื่อประกอบรายการโทรทัศน์ หรือข่าวสารอื่น ๆ ตลอดจนการนิเทศติดตามผลเพื่อคู่มือพร้อมที่ ทางศูนย์การเรียนไม่อาจแก้ไขได้

2. ศูนย์การเรียนควรมีการสำรวจจำนวนนักเรียนให้แน่นอน เพื่อที่จะได้ดำเนินการตั้ง ชื่อสื่อประกอบรายการโทรทัศน์ตั้งแต่เริ่มโครงการ นอกจากนี้ควรจัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอุปกรณ์รับ สัญญาณดาวเทียมและเครื่องรับโทรทัศน์ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ หากหน่วยงานต่างๆ ร่วมมือกันในการดำเนินงานโครงการเพิ่มความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัย ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นคงตกอยู่ที่นักเรียนซึ่งจะเป็นกำลังของชาติที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

3. ควรมีการประเมินผลความรู้ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัย นอกจากเป็นการเตรียมตัวสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาแล้ว ยังเป็นสารสนเทศ ที่แสดงถึงความก้าวหน้าของนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโครงการเพิ่มความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัย

อนึ่งโครงการเพิ่มความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัยเป็นโครงการจัดการศึกษาทางไกลที่ใช้ เทคโนโลยีการสื่อสารและนวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาทั้งคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน และเป็นการร่วมมือกันอย่างเป็น รูปธรรมในการบริการสังคมของหน่วยงานของรัฐและเอกชน อันได้แก่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน มูลนิธิไทยคม และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะดำเนินโครงการ เพิ่มขึ้นความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัยต่อไป ข้อเสนอแนะของนักเรียน ครูประจำวิชา และผู้รับผิดชอบ โครงการ รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้วิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการปรับปรุง การดำเนินโครงการเพิ่มความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จและตอบสนองกับความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย แต่อย่างไรก็ตาม ประการสำคัญที่ส่งเสริมให้โครงการเพิ่มความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัย มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จ คือ การได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารระดับสูง ถ้าผู้บริหารระดับสูงเห็นความสำคัญของการศึกษาและให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่ โครงการเพิ่มความรู้อุ่มง่มมหวิทยาลัยก็จะดำเนินงานไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน อันจะเป็นพลังสร้างสรรค์สังคมในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรใช้แบบจำลองเกณฑ์ที่เน้นของสเตคประเมินโครงการควบคู่ไปกับการวางแผนงาน กล่าวคือ เมื่อมีการวางแผนงาน ผู้ประเมินก็ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลควบคู่กันไปด้วย ซึ่งวิธีการนี้นอกจากจะทำให้ปรับปรุงแผนงานได้ทันท่วงทีแล้ว ยังส่งผลให้ขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความสอดคล้องระหว่างแผนงานกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้อย่างเด่นชัด

2. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินโครงการเดิม ความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัยหรือโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยเฉพาะ ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามผลและการควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย